

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Phosphorvs sive Ioannes Baptista nativitas, vita, mors

Cabilliau, Baudouin

Lovany, 1642

Liber II Vita Ioannis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70001](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70001)

Virgo, puerque novis ambo vos sidera seculis,
 Vos precor in tristi spargere nocte iubar.
 Si tot inerrantes sol pascit in æthere stellas :
 Fas sit, ut & terris Phosphorus alter eam.
 Et mihi lux propior celerem maturet Eoum,
 Non properet sol in Virgine lucis iter?
 Soligenis ubi virgo regit sacra fræna quadrigis ;
 Ceu stimulis, radijs quos vibrat, vrget equos.

LIBER II

VITA IOANNIS.

Elegia I.

Vbi Vox Ioannes nascitur, Vocis parēs
 adhuc obmutescit.

IAm sterili (mirum) seges emicat aurea campo,
 Lacæa cui siccō germine vena fluet,
 Cui mendax vteri spem sèpè iuuenta fefellit,
 Marcer in exsanguī mæsta senecta gelu.
 Et ceu flos moriens animas exspirat odoras :
 Exprimit extremas tristis Elisa preces,
 At quod non peperit sol tot vertentibus annis,
 Id parit ad paucos luna nouena dies.
 Exhaustis ubi iam spes excidit ultima votis ;
 Quam minimè speres, sera dat hora fidem.
 Nunc anus alba parens (coruo res rarior albo)
 Parua mora est, partu dulce leuabit onus.
 Germinat in florem defœta bruma senectæ,
 Cui grauidum seluet Cynthia nona sinum.
 Conscius interpres Verbi, & Vox ultima priscis
 Variibus, ut Verbo sit tuba prima suo.
 Gratulor hoc equidem, valuisque attexo corollam :
 Deque sinu, & calatho liba, rosæque pluent,

En, iam

En, iam mœsta diu sterili de flore iuuentæ
 Gaudia maturâ fruge senecta parit.
 Antiquusque ignominia pudor, atque doloris,
 Fœdâ seges, partûs gloria sera venit.
 Sed fons dulcè liquens quid nescio fundit amari.
 It dolor ut læcio turbida vena toro.
 Scilicet infrænanti captiuam vincula linguam,
 Palpitat informi murmure iussa loqui.
 Florentesque toros tristi mors occupat umbrâ,
 Seu potius mortæ mortis imago premit.
 Turpe quid obscuro pater ore remugit & infans
 Hæret, hiatque cauo vox quasi bruta specu?
 Nec potis exiundi moroso sermo palato;
 Nunc vbi vox verbi nata sonante domo est?
 Siccine iam natus puer (ô scelus!) ora parenti
 Inuidet, ut furdâ vinciat illa serâ?
 O pudeat gnatum, pudeat sine voce parentem!
 Lis sibi quam discors! hic silet, ille sonat.
 Parce, quid obturbas? nil tale quid ausus alumnus,
 Nec potuit, nedum crimina tanta velit.
 Qui silet hic pater, ipse sibi sua noxa, vel error,
 Suppliciumque suum est, sed puer iste salus.
 Audio iucundos iam libera lingua triumphos,
 Plaudit iò, muto vox vbi nata sinu est.
 Nunc age iucundos pater, ô pater euge, triumphos!
 Plaude, puer dixit, nec mora, plaudis iò!
 Ludit in enodi iam libera lingua palato,
 Officiumque mantis occupat apta loqui.
 Alternusque pari puer hinc, pater inde, susurro
 Fit chorus; at IESVS ipse Choragus erat.

Elegia 2.

Nato iam Ioanne adhuc mutus Zacharias.

P Laude pater, gelidæ spes floret amœna senecta,
 Certa vount diui gaudia, plaude pater.
Vox erat

Vox erat in cursu, tenuere silentia linguam.
 Lingua sub obscuro carcere vincita sedet.
 Quippe Deo, & puer o qui credere nesciit error,
 Error, sive timor, vincula cœca dedit.
 Ille patri linguam strictis compescit habenis,
 Accuditque reis dura lupata labris.
 Exciderit dubito, spes omnis & aura labellis,
 Aura repercussos fingere docta sonos.
 Nona senescentem iam luna rexexit orbem.
 Quæ toties nasci visa sit, atque mori.
 Et vox frustrat adhuc clingui verba palato,
 Ac ferit os bruto murmurâ balba sono?
 Nascere magne puer; viduæ spes sera senectæ:
 Quot lûnæ, tot & hîc sœcla doloris eunt.
 Nascere, quid tardas mōdō tam celer ille choragus,
 Qui crispas agili mobilis orbe pedes?
 Nascere iam tandem, nonæ post tædia lunæ.
 Opportuna nouam iam vocat hora diem.
 Num quid abortiuo stat cruda puerpera fœtu?
 Nec spein maturo germe fructus alit?
 Hinc mutus pater, inde parens applorat, & ardens
 Innuit ò flamas ille, vel illa suas.
 Vris, & heu miseris tardas solatia canis,
 Quamque parens ægro corde meretur opem.
 Huc ades: ò quid abhuc te vis premit inuidia claustris?
 Atque tenent vincit nescia vincula pedes?
 Ruperis angusto luctantes carcere nodos;
 Rumper & clingues libera lingua moras.
 Quid? necdum tremulis pater impulit ora labellis,
 Vox cui viua puer, candida sœcla canit?
 Si lyra pulchra puer; puer o pater accinat infans,
 Ipse tacens puerum qui dedit esse lyram.

(a) Zacharias factus mutu quia Angelo credere
voluit prolem promittenti.

Elegia

Elegia 3.

Ioannes puer & Zacharias.

ECHO AD IOANNEM.

S Emper an ergo rudem frenabunt vincula linguam ;
 Nascere , & arcta piâ fræna recide manu.
 Nascere. quid seras partum suspendis in horas?
 Quis scit an è partu vox sit itura tuo ?
 Nasceris. ô felix ! mutæ decus ipse senectæ.
 Quod toties tellus orba, vel astra vounte.
 Vocalique parens nunc erudit ora palato,
 Atque recens nate dulce propinat ave.
 Mira fides ! gnatus, pater, ô pater , exeo, clamat.
 Eluctansque sinu, patris in ora ruit.
 Quaque ruit, teneris fecat yngubis oris habenas,
 Dux ego vox, inquit, me duce, disce loqui.
 Fare, quid ô turbas ? tali sere verba magistro,
 Nolo parens fileat, Vox cui gnatus erat.
 Audin' ? ambo pari conspirant corde susurros;
 Alternatque pares ille , vel ille sonos.
 Ipse parens puer, puer accinit ipse parenti,
 Alter iò plaudit , plaudit & alter iò.
 Ut sonat aura loquace repente voluta cauernâ,
 Æmula cui mimis adsonat aura petris,
 Alternosque refert reparabilis ordo susurros,
 Hinc vox , inde redux vocis imago specu.
 Sic benè si spectem (ni mens me fallit, & auris)
 Par hinc aurâ sonat, sed sine rupe sonat.
 Et vibrat , alternoque vibrans hinc inde flabello.
 Lingua sonora cauo ventilat ore sonum.
 Vox patris yna, puer salue, puer inclyte salue.
 Reddit ave concors vocis imago puer.
 Littera si qua sonum fors yna, vel altera mutat ;
 Esse patris salue fusio credit Ave.

Elegia

Omnia in nativitate S. Joannis extant, qui Christum nasciturum denunciat.

C Andida lux atro discussit nubila cælo.
 Ille venit puro qui secat igne diem.
 Natus iò pueri puer obses, & augur Eoi.
 Hic canit æternum quod vovet ille iubar.
 Non si mille rubis sua fidera vertat Olympus,
 Litterae ex omni fulua fluat radio ;
 Omnis & in virides linguis tunc induat arbor,
 Quot numerat sylvis aura susurra comas ;
 Haud queat æthra loqui, tellusue tot obsoita linguis,
 Quæ puer hic festâ gaudia voce canit.
 Nuper ut exultim trepidâ plaudebat in aluo
 Paruulus, argutum ludere doctus opus :
 Hoc duce sic puero, fausto nunc omne mundus
 Aurea venturo numine secla canit.
 En, geniale iubar liquidas transfundit in auras
 Sol ; ubi stat læto nata lucerna die.
 Nunc pecus omne thymo saturum, vel rore matino,
 Voluit inexpertos præpa per alma choros.
 Gestit & herbosis leuis agnus, & agna virens.
 Agnus iò Agni principis augur adest,
 Natus iò sacras qui fontibus auguret vndas.
 Id sonat argutis riuus, & annis aquis.
 Siqua diu tristi silet obsoita nocte cœuerna,
 Accipit insuetum, seu petra clara, diem ;
 Exsultantque humiles valles, montesque superbi,
 Altius attollunt læta per astra caput.
 Ille venit, planis qui molliat aspera campis,
 Ac æquum faciliter tramite libret iter.
 Auricomus de sole trahit noua caltha colorem,
 Lenè tremunt rubri pendula fila croci.
 Diues humus varijs intexit semina formis,
 Nascitur, ethereas qui seret yber opes,

Et Libanus placidis loquitur sua gaudia ventis;
 Cui viridi comit fronde corona caput.
 Gaudia purpureo rosa pandit amena labello,
 Et patul'is narrat ver sua dona rosis.
 Natus, iō natus, sua cui manus indice signet,
 Dulce decus terris, quod noua sæcla vount.
 Applaudit placido Zephyri leuis ala susurro;
 Æolysque sonant frondea regna rubis.
 Ludit, & alterno certantes pondere cedros.
 Vertit in umbrosos sylua canora choros,
 Accinit & resonis auræ caua filia laxis,
 Litoreo que redux murmurat vnda mari.
 Et quis non hylari plausu sonor excitat aures?
 Quis sileat, Verbo Vox ubi nata præit?
 Ut genuit tetrico tot mœsta silentia vultu
 Mundus; io felix nunc tuba læta canet.

Elegia 5.

Ioannes in deserto adhuc puer, om-
 nibus delicijs, sed cœlestibus
 circumfluit.

AD IOANNEM.

D Esertis quocumque trahis vestigia campis,
 Qnaque vocat teneros mater Elisa pedes;
 Sidereas circum proceres glomerare videres
 Agmina, perpetuis agmina nexa choris.
 Hic preno caput obsequio se sponte puello
 Subiicit, in puerो fit Leo pæne puer.
 Mitis abit lustris lupus, & lupa raua latebris
 Cedit, & hinnulei mater inerma specu.
 Pardus & ipsa suis iam pardalis emigrat antris.
 Ponit & immanes tigris amica minas.
 Cerua simul sancto lac exprimit alma puello.
 In puerо hic hinnum credidit esse suum.
 Denique frondosis Syriæ frondentis asylis,
 Alta quod antra præmunt, densa vel umbra regit;

113 P.
 P. Joseph
 Anselma

Aduola

Aduolat, & molli pueri vestigia lingua
 Prælambit, tenero fractus amore lupus.
 Inclinant & amœna suas palmeta coronas,
 Submittitque pari Cedrus honore caput.
 Omne caput fontes, amnes sua cornua tollunt :
 Prona sed verna suas Naiados vndat opes.
 Ima labrusca diu, caput exerit ardua cœlo,
 Et dulcis sterili vite racenus abit.
 Inque vras hederæ stirps educat alma corymbos.
 Et rubet ignotis picta myrica rosis.
 Glandiferam pomus comes induit obvia quercum,
 Vlmus alit succis ebria poma suis.
 Quot numerat Crispis penna Zephyritide fluctus
 Æolus, aut tremulas ventilat aura comas.
 Et tot delicias legit hinc, legit inde puellus,
 Hic, vbi delicijs spes sibi nulla virerit.
 Ne mihi quis puerum desertis credat arenis
 Degere, cui pauper lauta sit aula specus.
 Si breue quid saxi magnus quo secubat, hospes,
 Temnis & at hoc ingens hospite crescat honos.
 Non ego prætulerim tali Salomonida, arcæ
 Spelæo, Superum quod chorus ales obit.
 Sol tot ut astra breui vidit radiare cauernâ :
 Rupe sub hac, paruum credidit esse polum.

Elegia 6.

Ioannes Christum aqua Iordanis perfundit.

Nunc istis erit usus aquis, quas voluit Iordan.
 Influet augustum lympha beata caput.
 Quantus honos ! ibunt Nymphæ contingere Numen,
 Nymphæ queis auro carior vnda fluerit,
 Pulchrior & gemmis, nitido decòr ibit in imbre,
 Purus ut attigerit candida membra liquor.
 Puluereus situs ergo Deo vestigia fuscatur,
 Aut pingui domini planta sat vñcta luto ?

Hic

Hic mera mundities, nitor ipse nitoris, & ipse
 Candor inest. & tu pura lauacra paras?
 Dic, quid agent castæ ripâ è Iordanide Nymphæ?
 Si niueo Christi corpore squallor abest?
 Nos potius putri queis vita sepulta lacunæ,
 Diluat albenti prouida Nymphæ manu.
 Nos siquidem miseris atro sub dente draconis,
 Turpis incestat putida Lerna probris.
 Eia, nigros niueis Lymphis simul hos, simul illos
 Imbue, queis vitæ lypida vena fluat.
 Mirabor nitidum turpi modò puluere peccus
 Lauoris; Alpinas iam superare niues.
 Sed potius riguâ Christi caput impluit dextrâ.
 Sic iubet, i; facili iussa faces te manu.
 Et si nullus erit squallor, tamen elue nullum.
 Inde decora mei forma nitoris erit.
 In caput hoc, si fons Iordanide depluet vrinâ;
 Appluet in corpus riuus vbiique sulum.
 Quin etiam totum septemfluus ibit in orbem,
 Fons, sed inexhaustis qui satur vndat aquis.
 Non qui de Libano riguos decurrat in agros;
 Sed cui de cœlo lypida vena salit.
 Ibit iò Iordan Nilo non parcior amnis,
 Cui septem geminis gloria manat aquis.
 Idque vbi Christe tuum lymphâ rugat vbere corpus.
 Vnde sacer toto defluat orbe liquor.
 Quale decus! totum lauis hoc in corpore mundum?
 Ceu par diluicio, tantula lymphâ foret.

Elegia 7.

Iræ diuinæ fulmen in Iordanë
 Ioannes extinguit.

Quæ procul herbosâ ripâ fecundus & aliœo,
 Denatat Isacidum Nilus, & arua rigat;
 Puluis humo surgens liquidâ sub nube Tonantem
 Vmbrat, & affusis vndat vt imber, aquis.

Q ii

Præ

Frō Superi facinus ! temeraria dextera numen
 Tangit, & haud æquo perluit amne caput ?
 Hoccine terra ? meas sed quis soror adstrepit aures ?
 Vltor an ardentes flammat in arma globos ?
 Specto tremens. tremulis hinc inde micantia flammis
 Fulmina. fulmineam quis mihi fundet opem ?
 Palleat antiquis cui mens gemit anxia noxis.
 At tu parce metu , mens cui pura probro est.
Terror , & vltor abest. vox blanda suurrat, I E S V M
 Tinge. lauat nigras candidus agnus oues.
Quæ lauat vnda Deum , mundo de vertice ducit.
 Munditiem his mundus purior exit aquis.
 Certa salus hoc amne natat. tu puluis ad amnem
 Cum pluia ; extinguis cœlite fulmen aquâ.
 Nonne vides ? sœuum diui posuere furorem ,
 Quem verus accedit per noua bella scelus.
Claudite iam riuos. sat tela bibere liquores
 Purpureos. albis gratia manat aquis.
 Fulmineas nusquam Iouis excutit armiger alas
 Blanda sed hic blando fonte columba sedet.
Qualis , vt memini, viridi cum fronde columba
 Omina Noæ rettulit alba rati.
 Illa spei præses , partæque sequestra salutis ,
 Pacis & interpres , pacis & obses erit.
Hic Deus egelido restinguat fulmine fulmen.
 Ut bibat è puro pura columba lacu.
Christus vt hunc tetigit , non usquam vena liquoris
 Suauior vlla sapit nec magè tuta salus.
Totus vt ipse Deo sit mundior hostia mundus
 Quæs lauet hunc , istas consecrat agnus aquas.

Elegia 8.

Baptismus Christi scelerum diluvium expurgat.

1. *Vbi iam Noëmi diluvium defijt,*
2. *Altera vitiorum elunies succedit.*

3. Columba

3. Columba ad Iordanem apparet designat eam
minui, & depelli. ubi Christus lauatur.

Agnat immensum fons omnis, & vndat in amnum,
Seque amnis tumidum vertit in Oceanum.
Proruit abruptis torrens insanus habenis.
Mille secat valles, & iuga mille premit.
Naufragus vndoso mundus cadet ergo sepulcro?
Et premet iniustum non sua regna fretum?
Heu facinus! quod non satis eluat altera Tethys;
Sed piat æquoreum mitior æthra scelus.
Cœruleus virides igitur sal vernat in herbas?
Pro sale, pro spumâ liliâ fundit humus.
Iamque virens medio tellus tumet insula Ponto.
Rursus at in fluctus sæua resorbet hiems.
Altera diluuius nocuum restagnat in orbem
Fœdior hæc scelerum fluctus, & orcus habet,
Noxa vetus spurcis vitijs obliimat alumbos
Seu rea Theri tuos, seu magè terra tuos.
Dardanios Danaosque pari scelus obruit æstu.
Concolor Hesperijs luger Eous agris.
Nec putre diluuium casto quæ diluat imbre;
Vlla natat terris vnda, nec vlla mari.
Utque nouo tam tetra mari nunc crimina purget;
Impius ætherias non sitit orbis aquas.
Rursus an ergo minax æther conspirat & æquor?
Naufraga bella solo, naufraga bella mari?
Quod timuit, Stygias mundus cadit ater in vndas,
Anne pari & mundi spes cadit hausta lacu?
Pax emerget aquis, & pacis surculus obses,
Quem feret vndosa lata columba solo.
Ramus abest, absit leue pacis ab omne pignus:
Pax, & oliua sibi pacifer ales erit.
Nulla sed arca natat diuum domus hospita ponto.
Qui lauat hic arcâ grandius instar habet.

Elegia 9.

Ioannes è vinculis duos è suis discipu-
lis mittit ad IESVM; vt eum
Interrogent, sit Messias
necne?

AD LEGATVM.

Mitteris ab Syrijs sciratum oracula regnis
Edita, quæ vatum præscia vota canunt.
Idque ubi Iesseides terrâ Iesseide I E S V S,
Exequitur seræ grande salutis opus,
Atque rogas, magni stat iusta facessere vatis,
Tu quis es? ô si fas; quærere magna lubet.
Tu proauum spes prima? salus tu prima nepotum?
Vt imaque æternæ sæcula pacis ages?
Adfore iam Syrijs te vox canit omnis in oris. (#)
Vota viri, geminant publica vota natus.
Et pueri, queis fœda lues inoleuit autem
Crimine, quam nullis eluat amnis aquis.
Mors alios alio super aggere semper æceruos
Pensat, & inq[ui]siq[ue] regna triumphat equis.
Vt quid adhuc spes lenta suas suspedit habenas,
Nec properat iustum quam petit orbis, opem?
Indomito compescet potens, data fræna furori.
Te duce, pax niueis blanda recurrat equis.
Ergo celer cui vox omni sonat vnica regno,
Christe veni, lapsis rebus & affer opem.
Vnde tuus tantos mirabitur orbis honores,
Aureaque inde tuum nomen ad astrâ feret.
Aureus ipse veni, gens surgat ut aurea mundo,
Ac cœlo & terris aurea sæcla trahat.
Aureus his sæclis præfulget opinor Eous.
Nunc ubi tanta Syro diditur orbe salus,
Auspice te quæ prisca canunt oracula vatum
Consilio Diuini, iam noua sæcla fluent.

(a) Toto Oriente sub hac tempora percrebuerat
fama, et Iudea Regem Regum nasciturum.

Elegia 10.

Elegia 10.

Christi crescente gloriâ Ioannis fama
obscuratur. S. Andreæ Ioannis
discipuli somnium ma-
tinum.

1. Somniat Andreas sibi videri solem de fonte
emergentem, sed protinus evanescerem.
2. Alterum videt solem, cui septem planetæ cen-
chorus laudes accinant; quo cantu excitatur
Andreas.
3. Interim alius Ioannis alumnus, sui magistri
laudes celebrat.
4. At vero Andreas præ illo Christum illustri-
ribus exornat titulis.

V T nigra vela negro iam nox submittere vultu
Cœperat, albenti pallida facta polo.
Iamque breui profugæ pallent in lumine stellæ.
Quas propiore rubens Phosphorus adflat equo.
Tum varius rerum species, &c inania somni
Signa lege, veri fors habitura fidem.
Nescio quæ medijs lux surgere visa tenebris,
Seu sol, sive nocti solis imago fuit.
Ille breui de fonte nouas emergit in auras.
Ceu mare, quo surgat, fons cui parvus erat.
Astriger hanc Eon ut surgere vidit Arion (a)
Astrigera laudes accinit ipse lyra
Ut vidi, perijt, fugiturque repente sub umbras
Sol breuis hic, si non is magè luna fuit,
Alter at hic roseo præflorebat Eous in ortu,
Cætera qui flammis impletat astra suis.
Fit mera iam cristallus hamus, crystallus & orcus,
Cristallusque canis Nereis ima vadis,

Q iiiij

Scilicet

Scilicet immense vis nulla stat in via lucis.
 Orbis iter radijs persecat omne suis.
 Illius illustres cœlum miratur honores.
 Cynthius hoc nescit Cynthia ferre iubar.
 Huic septena dicant septenam sidera plectrum.
 Et septem socias adiutavit æthra lyras.
 Quas septem numeris, tot item chorus astriger astris
 Erudit, & liquidis temperat aura modis.
 Aura suave sonans Superum quæ mulceat aures;
 Accinit æthereis emula terra choris.
 Excitor, ipse fugit somnus cum sole. sed hæsit
 Postera lux. scires Numinis esse iubar.
 At mihi tum varijs trahitur mens ne scia curis;
 Hic sibi quid somnus disparate sole velit.
 Viderat hoc olim, quæ sera nepotibus ætas
 Voluetur, niueis in noua secta rotis.
 Iam vigil ergo viam carpo. comes hæret eunti;
 Qui serit alternis verba remensa modis.
 Donec is ad Salim fontes deuenit & Ennon,
 Tum stetit, & digito quem mihi monstrat, ait:
 Ille videt sentis saga cui stant hispida setis.
 Quis scit an Elias, maior an alter adest.
 Et certè Thesbitis honos & gloria floret
 Hoc in vate, scabris cui toga texta pilis.
 Friscus at Elias (b) cælo si deuocat ignes:
 Queis premat hos, terris hic sibi querit aquas.
 Forsan hic est seros quem Sol promisit in annos
 Venturum, misericertus ut addat opem.
 Et iam tempus adest, olim verrentibus annis
 Publica Iesseio surgat ut orbe salus.
 Sic autem & Solymis laudes has accinit vndis.
 Alter ab aduerso sed reddit orbe sonus.

Palinodia.

ANDREAS AD IOANNEM.

Hactenus augustæ tibi creuit adorea famæ
 Postmodò decrebet, floris id instar habes.

Ille quidem paucas adsurgit amoenus in horas;
 Sed cum vere breuis gloria floris abit.
 Nec tamen iauitus minuere, minorue querreis.
 Ab Christo minui, gloria maior erit.
 Proximus à primo Varum celebrâbere Vates.
 Auspice quo primus tum tibi crescer honos.
 Immenso propius si fers ab Nume nomen;
 Tu quasi de tanto nomine Numen eris.
 Ibis enim Princeps Vox Verbo, & gloria varum.
 Maior ut exsurgas, sic minor ante cadis.
 Nam magnum cui vis ut honor sit maior, I E S V S.

Te celebreat quod das, id tibi reddit Amor.

(a) *Arionem in mare è naui abiectum Delphini*
excepere, quos sua lyra ubi demulcet, eum Tanarum
usque deuexere. Cuius lyra cœlo est dicata. Alij ma-
lunt lyram cœlestem esse Orphei citharam.

(b) *Elias ignem è cœlo descendere iussit in Re-*
gis nuncios; & tribus annis pluviam inhibuit,
ardenti sole & fiticulo solo.

LIBER III. M O R S.

Elegia I.

Herodiani natalis celebritas Ioannis
 Infidiosa mors.

VOX CONVIVÆ.

Pulcher iō, pulcher natus sol Regis in ortu,
 Purpuream puro dicit in orbe diem.
 Ille leui in nebulā qui candidus vincta pererrat
 Ferula, Camille mihi funde refunde merum.

Q. v

Actua